

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romuald Dalewski

w sprawie z odwołania J. O.
od decyzji Szefa Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji
o jednorazowe odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 10
lipca 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w
Rzeszowie
z dnia 23 lutego 2023 r., sygn. akt IV Ua 61/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z 23 września 2022 r., w pkt I zmienił zaskarżoną decyzję Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie z 16 lipca 2020 r. nr [...] w ten sposób, że ustalił, iż zdarzenie jakiemu uległ wnioskodawca J. O. jest wypadkiem pozostającym w związku ze służbą wojskową i w pkt II roszczenie o wypłatę jednorazowego odszkodowania przekazał do rozpoznania Szefowi Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji w Rzeszowie.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca J. O. do 5 lutego 2020 r. pełnił służbę wojskową w [...] Brygadzie Obrony Terytorialnej i w dniach 15-16 czerwca 2019 r., uczestniczył w egzaminie sprawności fizycznej przeprowadzanym

w R. na hali „W.”. W ramach testów sprawnościowych żołnierze wykonywali ćwiczenia polegające na marszobiegu na dystansie 3.000 m, uginaniu ramion w podporze przodem, skłonów tułowia w przód przez 2 minuty oraz biegu wahadłowym 10x10 m. Zajęcia były prowadzone przy zabezpieczeniu ratowników medycznych z jednostki. Ostatnią konkurencją 15 czerwca 2019 r. było uginanie ramion w podporze przodem. Wnioskodawca zaliczył tę konkurencję uzyskując z niej 80 punktów. Po wykonaniu ćwiczeń i udaniu się do samochodu J. O. poczuł ból stawu łokciowego lewego. Tego samego dnia w godzinach wieczornych wnioskodawca zgłosił się do Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L., gdzie stwierdzono u niego uraz nerwu łokciowego na poziomie przedramienia. 17 czerwca 2020 r. podczas wizyty lekarskiej w Poradni Urazowo - Ortopedycznej lekarz ortopeda stwierdził podejrzenie złamania kości promieniowej lewej i zaproponował założenie wnioskodawcy opatrunku gipsowego na okres 3 tygodni. Podczas kolejnych konsultacji lekarz ortopeda leczący wnioskodawcę w dokumentacji określił jako rozpoznanie złamanie głowy kości promieniowej lewej. Urazu kości nie potwierdziło jednak badanie radiologiczne.

Dalej Sąd Rejonowy podniósł, że wnioskodawca nie poinformował przełożonych o urazie w dniu zdarzenia. Dowódca dowiedział się o dolegliwościach łokciowych w trakcie rozmowy z wnioskodawcą w czasie obiadu 16 czerwca 2019 r., po zakończeniu zajęć. 17 czerwca 2019 r., wnioskodawca przedłożył organowi dokumentację lekarską dotyczącą urazu łokcia. Sporządzono meldunek w sprawie jego urazu. W badaniu ortopedycznym, przeprowadzonym przez biegłego - specjalistę z zakresu ortopedii i traumatologii 17 września 2021 r. stwierdzono u wnioskodawcy uraz łokcia lewego, który mógł powstać na skutek wykonywanych ćwiczeń w trakcie egzaminu sprawnościowego, jednak bez urazu kostnego. Symptomy, które przejawia wnioskodawca odpowiadają urazowi tkanek miękkich w postaci urazu przeciążeniowego łokcia lewego.

Przechodząc do oceny prawnej Sąd Rejonowy wyjaśnił, że w niniejszej sprawie nadal mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (dalej – „ustawy”). Zgodnie z

brzmieniem art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową świadczenia odszkodowawcze określone w ustawie przysługują żołnierzowi, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, zwanego dalej „wypadkiem”, albo wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej, zwanej dalej „chorobą”, jak również żołnierzowi, który poniósł szkodę majątkową wskutek wypadku, a także rodzinie żołnierza, który zmarł wskutek wypadku lub choroby. Definicję wypadku związanego ze służbą wojskową wprowadza art. 5 cytowanej ustawy, który stanowi, że za wypadek uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które zaszło podczas lub w związku z wykonywaniem czynności w interesie służby wojskowej, nawet bez polecenia przełożonych.

W ocenie Sądu Rejonowego nie zachodzą wątpliwości, iż wykonywanie ćwiczeń w ramach egzaminu sprawnościowego należy do obowiązków służbowych żołnierza, zatem przedmiotowe zdarzenie miało związek ze służbą wojskową, mieści się także w definicji wypadku jako zdarzenia nagłego, wywołanego zewnętrzną przyczyną oraz skutkujące powstaniem urazu czyli uszkodzenia tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego.

Sąd Rejonowy na podstawie poczynionych ustaleń przyjął, iż zdarzenie miało charakter wypadku pozostającego w związku ze służbą i w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł w pkt I wyroku a w pkt II przekazał roszczenie wnioskodawcy o wypłatę jednorazowego odszkodowania do rozpoznania organowi rentowemu, który winien uprzednio skierować odwołującego na badanie przed właściwą wojskową komisją lekarską w celu ustalenia procentowego uszczerbku na zdrowiu w związku z przedmiotowym wypadkiem.

Na skutek apelacji J. O. Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z 26 kwietnia 2022 r., oddalił jego apelację.

Sąd drugiej instancji bazując na ustaleniach poczynionych przez Sąd Rejonowy doszedł do tożsamej oceny prawnej w zakresie zgłoszonego roszczenia.

Podstawowe wnioski Sądu Rejonowego, które legły u podstaw uznania zdarzenia z 15 czerwca 2019 r. za wypadek pozostający w związku ze służbą wojskową sprowadzają się do uznania, że w toku postępowania została wykazana bezzasadność zaskarżonej decyzji organu rentowego. Niewątpliwie wnioski takie wynikają z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy podziela przyjmując za własne, akceptując również ocenę materiału dowodowego oraz zastosowanie powołanych norm obowiązującego prawa. Zarzuty zgłoszone przez stronę apelującą błędu w ustaleniach faktycznych, pozostają niezrozumiałe, nietrafne i nie mogły wyrzucić wnioskowanego skutku.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego, dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. Prawidłowo także zastosował prawo procesowe i materialne.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że Sąd Rejonowy na podstawie bezsprzecznie prawidłowo poczynionych ustaleń przyjął, iż zdarzenie jakiego uległ w dniu 15 czerwca 2019 r. wnioskodawca miało charakter wypadku pozostającego w związku ze służbą. Ustalenia i wywody Sądu pierwszej instancji przekonują, że zdarzenie miało związek ze służbą wojskową, było zdarzeniem nagłym, wywołanym zewnętrzną przyczyną oraz skutkowało powstaniem urazu czyli uszkodzeniem tkanek ciała wskutek działania czynnika zewnętrznego. Spieniona została więc definicja zawarta w art. 5 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową. Trafnie też Sąd pierwszej instancji w pkt II zaskarżonego wyroku przekazał roszczenie wnioskodawcy o wypłatę jednorazowego odszkodowania do rozpoznania organowi rentowemu. Rzeczą organu będzie bowiem dopełnienie dalszej procedury ustalania przesłanek wypłaty jednorazowego odszkodowania czyli skierowanie odwołującego na badanie przed właściwą wojskową komisją lekarską, w celu ustalenia procentowego uszczerbku na zdrowiu w związku z przedmiotowym wypadkiem.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniósł J. O.. Skarżący zaskarżając wyrok w całości wniósł o jego uchylenie oraz uchylenie wyroku Sądu

pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej. Z ostrożności procesowej skarżący wniósł również o zasądzenie kosztów za I i II instancję w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przypisanych.

W podstawach skargi kasacyjnej skarżący zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową - Dz.U. z 2017 r., poz. 1950 - która utraciła moc obowiązującą w zw. z art. 819, art. 823 pkt 11, art. 777 ust. 1 pkt 1 oraz art. 777 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2022 r., poz. 655). - przez ich błędną wykładnię a co za tym idzie niewłaściwe zastosowanie skutkujące oddaleniem apelacji wnioskodawcy - co z kolei doprowadziło do uprawomocnienia się wyroku Sądu pierwszej instancji, w którego punkcie II roszczenie wnioskodawcy o wypłatę jednorazowego odszkodowania przekazano do rozpoznania Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie - w sytuacji gdy:

- art. 823 pkt 11) ustawy o obronie Ojczyzny z dnia 11 marca 2022 r., która weszła w życie po 30 dniach od jej ogłoszenia - stanowi, iż ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową utraciła moc obowiązującą,

- co prawda art. 819 ustawy o obronie Ojczyzny stanowi, iż w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe (o ile ustawa nie stanowi inaczej) - to jednak art. 777 ust. 1 pkt 1) oraz art. 777 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny zniósł m. in. szefów sztabów wojskowych a w ich miejsce powołano m. in. Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji - a tym samym wyrok Sądu stanowiący w części o przekazaniu roszczenia wnioskodawcy o wypłatę jednorazowego odszkodowania Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie jest zdaniem wnioskodawcy nieprawidłowa.

Skarżący zarzucił również obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wydanego przez Sąd zaskarżonego niniejszą skargą wyroku tj. art. 385 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej polega na oddaleniu apelacji uczestnika, jako bezzasadnej przy przyjęciu, iż apelacja wnioskodawcy jest całkowicie nieuzasadniona w sytuacji gdy pomimo spełnienia przez wnioskodawcę warunków do przyznania jednorazowego odszkodowania w związku ze zdarzeniem mającym miejsce podczas pełnienia służby wojskowej lub w związku z nią roszczenie wnioskodawcy zostało przekazane do organu rentowego - w ocenie wnioskodawcy nieodpowiedniego - mając na względzie treść powołanych przez wnioskodawcę przepisów prawa materialnego wskazanych w zarzutach opisanych w pkt 1 niniejszej skargi kasacyjnej.

Biorąc pod uwagę powyższą argumentację skarżący podkreślił, że ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową - Dz.U. z 2017 r., poz. 1950) - utraciła moc obowiązującą) w zw. z treścią art. 819, art. 823 pkt 11), art. 777 ust. 1 pkt 1) oraz art. 777 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2022 r., poz. 655) w związku z czym przez błędną wykładnię tych przepisów a co za tym idzie niewłaściwe zastosowanie oddalono apelację wnioskodawcy - co z kolei doprowadziło do uprawomocnienia się wyroku Sądu pierwszej instancji, w którego punkcie II roszczenie wnioskodawcy o wypłatę jednorazowego odszkodowania przekazano do rozpoznania Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie - w sytuacji gdy:

- art. 823 pkt 11) ustawy o obronie Ojczyzny z dnia 11 marca 2022 r., która weszła w życie po 30 dniach od jej ogłoszenia - stanowi, iż ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową utraciła moc obowiązującą,

- co prawda art. 819 ustawy o obronie Ojczyzny stanowi, iż w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe (o ile ustawa nie stanowi inaczej) - to jednak

art. 777 ust. 1 pkt 1) oraz art. 777 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny zniosły m. in. szefów sztabów wojskowych a w ich miejsce powołano m. in. Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji - a tym samym wyrok Sądu stanowiący w części o przekazaniu roszczenia wnioskodawcy o wypłatę jednorazowego odszkodowania Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie jest zdaniem wnioskodawcy nieprawidłowa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo budzą poważne wątpliwości, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Jednocześnie zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać między innymi uzasadnienie wniosku o przyjęcie do rozpoznania, zaś w art. 398³ § 3 k.p.c. stwierdzono, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych

w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Skarżący uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywistą zasadnością skargi. Wymaga zatem przypomnienia, że z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wynika konieczność nie tylko powołania się na to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, lecz także wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście występuje. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym w jego ocenie wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por.m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531 i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, o tyle dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza,

że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

W ocenie Sądu Najwyższego skarżący nie wykazał, aby zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą i która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej.

Sądy orzekające w sprawie ustaliły, że w dniu 23 kwietnia 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2022 r., poz. 655). Skutkowało to zgodnie z brzmieniem z art. 823 pkt 11 powyższej ustawy uchynieniem ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz.U. z 2017 r., poz. 1950). Przepisy przejściowe ustawy o obronie Ojczyzny w art. 819 stanowią, iż do sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, o ile ustawa nie stanowi inaczej. Postępowanie z odwołania J. O. zostało wszczęte 11 sierpnia 2020 r., czyli przed dniem wejścia w życie ustawy o ochronie Ojczyzny. Dlatego jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy w sprawie nadal mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (dalej - „ustawy”). Na podstawie wskazanej ustawy Sąd Rejonowy ustalił, że zdarzenie z 15 czerwca 2019 r., jakiemu uległ wnioskodawca jest wypadkiem pozostającym w związku ze służbą wojskową.

Natomiast w myśl art. 779 ust. 2 ustawy o obronie ojczyzny sprawy prowadzone przez szefów wojewódzkich sztabów wojskowych, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, przejmuje Szef Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji.

Wyrokiem z 23 września 2022 r., Sąd Rejonowy w Rzeszowie w pkt II roszczenie wnioskodawcy o jednorazowe odszkodowanie przekazał do rozpoznania Szefowi Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji a nie jak twierdzi skarżący Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie.

Kierując się tymi motywami, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[SOP]

r.g